

Integracyjne i aktywizujące metody zabawowe stosowane w katechezie przedszkolnej

Proces wychowania chrześcijańskiego najmłodszych dzieci domaga się katechezy przedszkolnej, która – wraz z katechezą domową i parafialną – pozwoliłaby pobudzać i rozwijać ich wiarę, kładąc tym samym fundamenty pod ich przyszłą religijność¹. Celem katechezy przedszkolnej dla dzieci w wieku przedszkolnym jest nie tylko zapoznanie ich z podstawowymi prawdami wiary katolickiej, ale przede wszystkim ukazanie im Osoby Pana Jezusa w taki sposób, aby stał się On ich Przyjacielem. Katecheza przedszkolna powinna również kształtować w dzieciach postawę człowieka dobrego, otwartego na innych. To na niej uczniowie uczą się właściwego zachowania, chęci czynienia dobra i unikania zła, umiejętności przebaczenia, prośzenia czy dziękowania². Jan Paweł II w adhortacji apostolskiej *Catechesi tradendae* stwierdza: „Ażeby katecheza osiągnęła swój właściwy cel, to jest wychowanie w wierze, niezbędne jest wprowadzenie różnych metod, stosownych do wieku i rodzaju umysłowego katechizowanych, dojrzałości eklezjalnej i duchowej oraz indywidualnych uwarunkowań (...). Różnorodność stosowanych metod jest oznaką życia i pewnym bogactwem” (CT 51). Wybór odpowiednich metod pracy jest niezwykle ważny, zwłaszcza u małych dzieci, które dość szybko się nudzą

wykonywanymi zadaniami, przez co spada ich aktywność, o ile w ogóle zechcą kontynuować swe działania. W pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym podstawowymi metodami pracy są zabawy mające na celu przede wszystkim zintegrowanie grupy.

I. Metody zabawowe służące integracji grupowej

W zaznajomieniu się z wychowanymi pomagają katechezie między innymi metody integracji grupowej. Służą one również wzajemnemu poznaniu się samych dzieci oraz integracji wspólnoty przedszkolaków. Dzięki nim aktywność katechizowanych jest skierowana na poznanie, nawiązanie bliższych więzi oraz budowanie wzajemnego zaufania i poczucia bezpieczeństwa³. Wielostronne więzi ułatwiają wspólną pracę oraz wpływają na jej efekty. Rodzi się wówczas poczucie identyfikacji poszczególnych osób z daną grupą. W ten sposób metody integracyjne „pośrednio wzmacniają motywację do uczenia się, stwarzając warunki zarówno do rozwoju indywidualnego, jak i rozwoju grupy”⁴. Nawiązanie kontaktu i zbudowanie więzi jest sprawą trudną, ponieważ istnieje szereg barier, np. różnica poglądów czy pochodzenie z różnych środowisk. Konieczne jest zatem stosowanie podczas katechezy

¹ Por. A. Piechocka-Miszal, *Religia*, <http://przedszkole.lubawa.pl/religia/>, z dn. 10.09.2018 r.

² Por. tamże.

³ Por. E. Osewska, *Pluralizm metod stosowanych w katechezie*, w: *Dydaktyka katechezy*, red. J. Stala, cz. II, Tarnów 2004, s. 178.

⁴ *Vademecum katechety. Metody aktywizujące*, pr. zb., red. Z. Barciński, Kraków-Lublin 2006, s. 169.

metod integracyjnych, które ułatwią tzw. „przełamanie lodów”. W tych metodach ważny jest moment wspólnej zabawy, atmosfera relaksu i rozluźnienia. Impulsem do zabawy mogą być między innymi: ruch, taniec czy działania muzyczne.

Wykorzystanie metod integracyjnych wymaga właściwego ich przygotowania i wprowadzenia w odpowiednim momencie katechezy. Ich dobór i liczba zależą między innymi od wieku uczniów, stopnia gotowości do większego otwarcia się i zaangażowania oraz charakteru metod. Stosowanie metod integracyjnych jest szczególnie istotne w początkowej fazie pracy z nową grupą przedszkolną. Dzięki tym metodom katecheta poznaje zachowanie uczniów, obserwuje przejawiane przez nich role społeczne, odkrywa przejawy dominacji czy podporządkowania oraz przyczynia się do zintegrowania grupy⁵. Wówczas dzieci zaczynają się stopniowo poznawać, otwierać na siebie, nawiązywać więzi i tworzyć grupy.

Wśród metod służących integracji grupowej i poznaniu katechizowanych można wyróżnić: metody ułatwiające wzajemne poznanie, tańce integracyjne.

1.1. Metody ułatwiające wzajemne poznanie

Metody, które ułatwiają wzajemne poznanie są pierwszym etapem w tworzeniu grupy. Przyspieszają i umożliwiają nawiązywanie bliższych kontaktów pomiędzy uczniami, wspomagają wypracowanie wspólnych

celów i norm, a także sprzyjają integracji i zwiększają satysfakcję z bycia razem w grupie przedszkolnej. Dzięki nim każde dziecko ma możliwość zaistnienia w grupie, przedstawienia siebie i swoich zainteresowań⁶.

Wśród metod ułatwiających wzajemne poznanie wyróżnia się: *Prezentację w parach*, *Przedstawianie się*, *Powtarzanie imion*; zabawy: „*Bądź wśród nas*”, „*Dzień dobry*”, „*Uścisk przyjaźni*”.

1.1.1. Prezentacja w parach

Dzieci przez 5 minut rozmawiają w parach, opowiadają o sobie. Następnie osoba A prezentuje osobę B, a osoba B osobę A. Wzajemnej prezentacji można dokonać w dowolny sposób, np. w formie reklamy, opowiadania. Należy jednak uważać, aby w prezentacji nie było ośmieszania czy ukazywania wad⁷.

1.1.2. Przedstawianie się

Na sygnał katechety dzieci równocześnie wymawiają swoje imiona, początkowo szeptem, potem coraz głośniej. Następnie katecheta staje na środku kręgu i mówi: „Zamieniamy się miejscami te dzieci, które lubią..., mają..., robią...”⁸.

1.1.3. Powtarzanie imion

Katechizowani stoją lub siedzą w kręgu. Katecheta podaje swoje imię oraz imię osoby stojącej obok z prawej strony (może być odwrotny kierunek). Następnie ta osoba

⁵ Por. E. Osewska, *Metody służące poznaniu katechizowanych i ich integracji*, Kat 49 (2004) nr 6, s. 14-27; S. Łabendowicz, *Metody służące integracji grupowej*, ZFK 54 (2014) nr 2, s. 75.

⁶ Por. *Vademecum katechety...*, s. 172.

⁷ Por. E. Osewska, *Pluralizm...*, s. 178.

⁸ E. Jankowska, *Dziecięce zabawy z wykorzystaniem metod aktywizujących. Współpraca przedszkola ze szkołą*, www.pm144.edu.lodz.pl/doc/pub17.doc, z dn. 11.09.2018 r.

powtarza imię katechety i wypowiada swoje imię oraz osoby stojącej po jej prawej stronie. Każda następna osoba wymienia swoje imię oraz imiona stojących po jej prawej i lewej stronie. Zastosowanie tej metody można zakończyć dopiero wtedy, gdy wszyscy katechizowani zostaną wymienieni po imieniu⁹.

1.1.4. „Bądź wśród nas”

Katecheta wita dzieci i przedstawia się oraz zaprasza wszystkich uczniów do zabawy. Integracyjne powitanie każdego dziecka powinno być śpiewane na melodię: „Panie Janie”. Wygląda to następująco:

Witaj ... (imię), ... witaj (imię) – (dzieci podają sobie dłonie)

Jak się masz?, Jak się masz?

Wszyscy Cię witamy. (dzieci machają dłonią)

Wszyscy Cię kochamy. (dzieci kładą ręce na sercu)

Bądź wśród nas, bądź wśród nas. (dzieci robią ukłon)

Witaj Jezu, witaj Jezu. (dzieci podają sobie dłonie)

Wszyscy Cię witamy. (dzieci machają dłonią)

Wszyscy Cię kochamy. (dzieci kładą ręce na sercu)

Bądź wśród nas, bądź wśród nas. (dzieci robią ukłon)

1.1.5. „Dzień dobry”

Katecheta prosi, aby wszystkie dzieci usiadły w kole. Następnie jedno z dzieci zakrywa rękami oczy, a ktoś

z grupy wita osobę, podając jej imię: „Dzień dobry...”. „Zadaniem witanej osoby jest odgadnięcie imienia osoby, która ją pozdrowiła. Jeśli padnie poprawna odpowiedź, to kolejna osoba zamyka oczy i zabawa zaczyna się od początku”¹⁰.

1.1.6. „Uścisk przyjaźni”

Dzieci stoją w kręgu i trzymają się za ręce. Wówczas katecheta wypowiada słowa: „Iskierkę przyjaźni puszczam w krąg, niech wróci do moich rąk” i delikatnie ściska rękę dziecka (np. z prawej strony). Dziecko uściśnięte przekazuje dalej uścisk (np. osobie z prawej strony). Kiedy „iskierka” obiegnie krąg, katecheta mówi: „Płonę wielką przyjaźnią”. Następnie dzieci wymyślają inny sposób trzymania się za ręce¹¹.

1.2. Tańce integracyjne

Metoda zwana tańcami integracyjnymi posługuje się tańcem z różnych kultur, a jej istota polega na tym, że angażuje całą grupę. Tańce są proste i wszyscy szybko mogą się ich nauczyć bez potrzeby długiego ćwiczenia. Ułatwiają nawiązanie kontaktu w grupie opartego na zaufaniu i współpracy oraz dają możliwość poczucia wspólnoty i wyrażenia uczuć. Tańce integracyjne mogą być stosowane w różnych grupach wiekowych¹². Wykorzystuje się je na początku zajęć w celu integracji grupy jako wzbogacenie procesu dydaktycznego bądź odpoczynek po intelektualnej pracy.

⁹ Por. tamże, s. 179.

¹⁰ H. Borsuk, *Metody pedagogiki zabawy w pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym*, <https://www.przedszkola.edu.pl/metody-pedagogiki-zabawy-w-pracy-z-dziecmi-w-wieku-przedszkolnym.html>, z dn. 11.09.2018 r.

¹¹ Por. E. Jankowska, *Dziecięce zabawy...*, jw.

¹² Por. *Vademecum katechety...*, s. 183; *Metody aktywizujące*, http://www.dziecimaryi.milowka.pl/8,kacik_literacki.html, z dn. 06.01.2015 r.

Naukę tańca rozpoczyna się od poproszenia uczniów na środek sali, a następnie włączenia muzyki. Kolejny etap to wyłączenie muzyki, zaprezentowanie kroków i gestów tańca, które trzeba kilkakrotnie powtórzyć. Kiedy większość grupy zapamiętała poszczególne gesty i kroki, można ponownie włączyć muzykę i zatańczyć taniec z całą grupą¹³. Z. Barciński podaje następujące wskazówki dla prowadzących katechezę tą metodą: „1. Staraj się tłumaczyć gesty, figury w oparciu o fabułę. 2. Dostosuj taniec do wielkości grupy (jeśli grupa jest zbyt duża, taniec może przebiegać w 2 kręgach). 3. Dostosuj taniec do charakteru grupy i jej umiejętności – stopnij trudności. 4. Trenuj z grupą dotąd, aż większość grupy opanuje kroki. 5. Przeplataj tańce dynamiczne z refleksyjnymi. 6. Chwal nie za efekty, ale za starania i wysiłek. 7. Nie krytykuj, nie oceniaj – zachęcaj do tańca. 8. Jako prowadzący bierz udział we wszystkich działaniach”¹⁴.

Do metod związanych z tańcem integracyjnym zalicza się np.: „*Krąg przyjaźni*” i „*Samoloty*”.

1.2.1. Taniec „Krąg przyjaźni”

Taniec „Krąg przyjaźni” opiera się na melodii popularnej. Wszystkie dzieci maszerują w kole i śpiewają:

Więc chodź, zawiążmy krąg.

Niech przyjaźń złączy nas,

bo w kręgu przyjaźni najmilej mija czas.

Po zaśpiewaniu tej piosenki dzieci zatrzymują się i zwracają twarzą do środka koła. Wówczas katecheta wypowiada polecenie, które następnie wykonują dzieci: „*Kciuki do góry*”.

Następnie wszyscy razem mówią cicho: „*cziku – czaka, cziku – czaka*”, kołysząc jednocześnie biodrami i przesuwając z nogi na nogę. Potem odwracają się w prawo, z wyciągniętymi przed siebie kciukami idą po kole, śpiewając piosenkę: „*Więc chodź...*”. Po jej zakończeniu znowu zwracają się twarzą do środka. Katecheta wypowiada „poprzednią komendę (»*Kciuki do góry*«), oraz dodają drugą: »*Łokcie do tyłu*«, cofając jednocześnie ręce zgięte w łokciach. Dzieci powtarzają polecenie i gesty, jak poprzednio dodają »*cziku – czaka, cziku – czaka*«, a następnie z kciukami do góry i łokciami do tyłu maszerują po kole śpiewając od początku piosenkę. Po kolejnych zwrotkach, na tej samej zasadzie przybywają nowe polecenia: »*Kolana ugiąć*«, »*Stopy do środka*«, »*Głowa do tyłu*«, »*Język na brode*«”¹⁵.

1.2.2. Taniec „Samoloty”

Katecheta prosi, aby dzieci wyciągnęły prawą rękę przed siebie, zamknęły pięść, a kciuk skierowały w dół. Jednocześnie muszą wypowiadać „*czyyy*”. Następnie katecheta podaje komendy:

– „*zapiamy pasy*” (dzieci trzymają rękę przed sobą na wysokości klatki piersiowej, a dłonie opierają na przedramionach, najpierw jedną dłoń, a potem drugą),

– „*wyglądamy przez okienko*” (dzieci unoszą rękę i splatają je nad głową. Potem zaglądamy trzy razy: raz w jedną, raz w drugą stronę),

– „*lecimy samolotem*” (dzieci poruszają się po sali z rękami wyciągniętymi w bok),

¹³ Por. *Vademecum katechety...*, s. 183-184.

¹⁴ Tamże, s. 184.

¹⁵ E. Jankowska, *Dziecięce zabawy...*, jw.

– „*ładujemy*” (dzieci powoli przykucają, mają ręce wyciągnięte przed siebie i skierowane delikatnie w dół. Jednocześnie wypowiadają „szyyy”)¹⁶.

II. Metody zabawowe służące aktywizacji grupowej

Terminem „zabawy” można określić różnego rodzaju metody, w których występuje element współzawodnictwa i zabawy. Kształcenie dziecka jest połączone bezpośrednio z zabawą, która odgrywa tutaj rolę dominującą i jest jednym ze sposobów realizacji postulatów aktywizacji ucznia w procesie nauczania i wychowania. Cechą charakterystyczną różnych form zabawy jest to, że wszelkie działania jest podejmowane dobrowolnie i z ochotą oraz stwarza sytuacje pozbawione lęku, sprawia przyjemność i radość, choć wymaga respektowania przyjętych reguł i praw. Chodzi o to, aby proces poznawania rzeczywistości był jak najbardziej zbliżony do poznania bezpośredniego, bazował na doświadczeniu dziecka i pozwalał mu oddziaływać na rzeczywistość. Zabawy służą w przekazaniu nowych wiadomości i utrwaleniu dotychczas poznanych, ćwiczą umiejętności i kształtują postawy oraz uczą samodzielnej pracy i mobilizują do aktywnego uczestnictwa w zajęciach¹⁷.

Wśród metod zabawowych, służących aktywizacji grupowej, wyróżniamy *zabawy integracyjne, muzyczno-ruchowe i słowno-ruchowe*.

2.1. Zabawy integracyjne

Zabawy integracyjne to metody, w których dominuje element wspólnej zabawy. Istotą jest poznanie się, przeżycie wspólnej radości ze spotkania w grupie oraz pokonywanie własnej nieśmiałości. Do zabaw integracyjnych należy, np. *Cebula, Cegielki*.

2.1.1. Cebula

Katechizowani dobierają się parami i stają w dwóch kołach zwróceniami twarzami do siebie. Na umówiony sygnał osoby stojące w parach przedstawiają się i rozmawiają na temat podany przez katechetę, np. o sposobach pomocy bliźnim. Po chwili katecheta klaszcze w dłonie, a osoby mają za zadanie pożegnać się. Krąg wewnętrzny pozostaje na swoim miejscu, a krąg zewnętrzny przesuwają się o jedno miejsce w prawo. Następnie katechizowani witają się w nowej parze i rozmawiają na wyznaczony temat. Zabawę należy zakończyć wówczas, kiedy każdy mógł porozmawiać z każdym¹⁸.

2.1.3. Cegielki

Istotą metody jest zapisywanie tego, co będzie „dobrym słowem” dla innych osób. Mogą to być słowa symbole, znane sentencje czy cytaty z Pisma Świętego. Katecheta rysuje na arkuszu papieru fragment muru z cegiełek (ilość cegiełek powinna odpowiadać liczbie uczestników zajęć).

¹⁶ Por. T. Niklewicz, *Pedagogika zabawy – jedną z metod stosowanych w nauczaniu i wychowaniu dzieci w wieku przedszkolnym*, www publikacje.edu.pl/pdf/8333.pdf, z dn. 11.09.2018 r.

¹⁷ Por. S. Łabendowicz, *Metody zabawowe – gry dydaktyczne i zabawy tematyczne*, ZFK 44 (2011) nr 4, s. 65-66; M. Korgul, *Dydaktyka dla katechetów*, Legnica 1997, s. 132.

¹⁸ Por. E. Osewska, *Pluralizm...*, s. 181; *Vademecum katechety...*, s. 189-190.

Nad cegiełkami trzeba umieścić napis: „Podziel się dobrym słowem”. Zadaniem każdego ucznia (można także pracować wspólnie na forum klasy) jest wybierać słowa do zapisania na cegiełkach. Katecheta dla zachęty powinien jako pierwszy wybrać jedną cegiełkę i wpisać w nią coś od siebie. Następnie uczniowie podają propozycje, a katecheta zapisuje je na arkuszu w narysowanych cegiełkach. Kiedy już wszystkie cegiełki zostaną zapisane, należy umieścić powstały plakat na forum klasy i omówić go wspólnie z uczniami¹⁹.

2.2. Zabawy muzyczno-ruchowe

Zabawy muzyczno-ruchowe to metody, w których istotne są: muzyka, melodia, rytmika i ruch. Dobrze dobrana muzyka, połączona z zaangażowaniem wszystkich uczestników zabawy pomaga w otwarciu się na inne osoby w grupie, ożywia i rozluźnia atmosferę. Do metod muzyczno-ruchowych zalicza się, m.in.: *Polecenia przy muzyce*, *Medytację muzyczną*, *„Deszczyk”*, *„Gili, gili”*, *„Krąg słów”*.

2.2.1. Polecenia przy muzyce

Metoda polega na wykonywaniu poleceń określonych przez prowadzącego. Należy przygotować utwór muzyczny, który w naturalny sposób zachęci uczestników do tańca. Prowadzący zabawę zwraca uwagę na to, by uczestnicy mieli swobodę ruchu. Kolejny etap to podanie instrukcji do zabawy. Poleceniem katechety

może być np.: „W geście przyjaźni uściśnij jak najwięcej rąk”. Zabawa, w zależności od rodzaju poleceń, może być przeprowadzona zarówno w grupie, która dopiero poznaje się ze sobą, jak i w grupie już zintegrowanej²⁰.

2.2.2. Medytacja muzyczna

Metoda polega na świadomym słuchaniu muzyki. Katecheta włącza refleksyjną muzykę, a następnie poleca uczniom, aby zamknęli oczy i pozostali w ciszy przez kilka minut. Ich zadaniem jest określić wrażenia, jakich doznali, słuchając muzyki. Po upływie czasu przeznaczanego na refleksję katecheta wyłącza muzykę. Następuje wspólne omówienie przeżyć i wyrażenie wniosków. Przy wyborze muzyki do refleksji katecheta powinien kierować się tematem katechezy, gdyż tylko wtedy medytacja będzie jej integralną częścią²¹.

2.2.3. „Deszczyk”

Katecheta włącza muzykę i wraz z dziećmi tworzy koło. Wszyscy śpiewają:

Deszczyk pada, deszczyk pada.

Wieje, wieje wiatr.

Deszczyk pada, deszczyk pada.

Wieje, wieje wiatr.

Błyskawica, grzmot.

Błyskawica, grzmot.

A na niebie kolorowa tęcza²².

Jednocześnie katecheta pokazuje wybrane gesty (padający deszcz, wiejący wiatr, błyskawice i grzmoty oraz kolorową tęczę), a dzieci naśladują go.

¹⁹ Por. *Vademecum katechety...*, s. 192-193.

²⁰ Tamże, s. 207-210.

²¹ Tamże, s. 288-289; R. Chałupniak, *Metodyka katechezy*, w: *Wybrane zagadnienia z katechetyki*, red. R. Chałupniak, J. Kistorz, Opole 2003, s. 96; S. Łabendowicz, *Metody służące integracji...*, s. 79-82.

²² J. Żmuda, J. Kucharska, *Metoda pedagogiki zabawy (klanza)*, <http://przedszkolesw.blox.pl/2015/01/metoda-pedagogiki-zabawy-klanza.html>, z dn. 11.09.2018 r.

2.2.4. „Gili, gili”

Dzieci wraz z katechetą stoją w kręgu i rytmicznie wypowiadają:

„*Ta – ram – tam – tam*” (uderzają wówczas dłońmi o uda),

„*Ta – ram – tam – tam*” (uderzają jeszcze raz dłońmi o uda),

„*O – gili – gili – gili – gili*” (łaskoczą osobę stojąco po prawej lub lewej stronie),

„*O – gili – gili – gili – gili*” (kolejny raz łaskoczą osobę stojąco po prawej lub lewej stronie),

„*O – jej! O – jej!* (unosząc rękę do góry),

„*O – gili – gili – gili – gili*” (łaskoczą osobę stojąco po prawej lub lewej stronie),

„*O – gili – gili – gili – gili*” (kolejny raz łaskoczą osobę stojąco po prawej lub lewej stronie),

„*Ta – ram – tam – tam*” (uderzają dłońmi o uda),

„*Ta – ram – tam – tam*” (uderzają jeszcze raz dłońmi o uda)²³.

2.2.5. „Krań słów”

Katecheta wraz z dziećmi siadają w kole. Najpierw katecheta musi wytłumaczyć dzieciom zasadę tej zabawy, a mianowicie, że ostatnia głoska słowa mówionego przez kolegę jest pierwszą głoską słowa, które ja muszę wypowiedzieć. Następnie katecheta mówi słowo i prosi ucznia znajdującego się po jego prawej (lub lewej) stronie, aby powiedział nowe

słowo, ale na głoskę która kończyła jego słowo. Kolejni uczniowie mają to samo zadanie. Zabawę kończymy wówczas, gdy wszyscy mogli wypowiedzieć słowo. W tej zabawie trzeba dać czas dzieciom na zastanowienie się i powiedzenie swojego słowa²⁴.

2.3. Zabawy słowno-ruchowe

Zabawy słowno-ruchowe to metody, w których istotne są: mowa i ruch. Wspólna wymiana zdań oraz wykonywane przez wszystkich uczestników czynności służą aktywizacji poszczególnych dzieci, jak i całej grupy. Do metod słowno-ruchowych zalicza się, m.in.: *Inscenizację* i „*Niedokończony zdania*”.

2.3.1. Inscenizacja

Inscenizowanie jest formą wyrażania treści utworu przez słowo i ruch. Przeprowadzenie zabawy inscenizowanej „powinno być poprzedzone właściwym opowiadaniem, spełniającym określone warunki. W utworze powinno występować kilka postaci, których zachowanie można naśladować głosem lub ruchem. Akcja powinna być w miarę nieskomplikowana, a przy tym dynamiczna, nadająca się do odtwarzania przez dzieci. Treść utworów ma być w pełni zrozumiała, a przy tym posiadająca wartość artystyczną i wychowawczą²⁵. Trzeba wskazać, że małe dziecko jest ważnym obserwatorem swojego otoczenia.

²³ Por. E. Jankowska, *Dziecięce zabawy...*, jw.

²⁴ Por. H. Borsuk, *Metody pedagogiki zabawy w pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym*, <https://www.przedszkola.edu.pl/metody-pedagogiki-zabawy-w-pracy-z-dziecmi-w-wieku-przedszkolnym.html>, z dn. 11.09.2018 r.

²⁵ A. Sz wajcok, *Zabawa w katechezie dzieci przedszkolnych*, https://opoka.org.pl/biblioteka/T/TA/TAK/katech_przedsz.html, z dn. 10.09.2018 r.; por. J. Dudzińska, *Metodyka wychowawcza w przedszkolu* cz. III, Warszawa 1976, s. 156-158.

Każda osoba czy przedmiot, z którą ma styczność jest bacznie obserwowane i w pewien sposób analizowane. Dlatego odgrywanie przez dzieci różnych ról jest doskonałym sposobem na przekazanie im pewnych treści religijnych. Na przykład, kiedy dzieci przedstawiają i odgrywają sceny ze zdarzeń biblijnych, poznają nie tylko historycznie to wydarzenie, ale również jego religijną wartość²⁶.

2.3.2. „Niedokończone zdania”

Katecheta, po omówieniu tekstu biblijnego, przedstawieniu postaci biblijnej lub obrazu czy ilustracji, prosi każdego z uczniów o dokończenie zdania, np.: „Spotykam Chrystusa...”. Każde z dzieci kończy w sposób indywidualny zaproponowane przez katechetę zdania. W zależności od poruszanej przez katechetę tematyki, tą metodą może zachęcić do „skojarzeń, do przypomnienia sobie wiadomości lub do podania informacji zwrotnej związanej z odczuciami na określony temat”²⁷. Metoda zdań niedokończonych pomaga uczniom zwrócić uwagę na aktualność i ponadczasowość tekstów biblijnych, a także płynącą z nich mądrość, która jest drogowskazem w codziennym życiu człowieka²⁸.

Podsumowanie

Wszystkie metody stosowane w wieku przedszkolnym powinny sprawić, że katecheza staje się dla dzieci wyczekiwaniem przez nich z radością

spotkaniem z Panem Bogiem i drugim człowiekiem. Dlatego też potrzeba, aby każda katecheza była atrakcyjnie przeprowadzona i rozbudzała w uczniach chęć jeszcze głębszego poznawania Jezusa Chrystusa oraz pragnienie bardziej gorliwego i aktywnego uczestnictwa w katechezie²⁹. Celem katechizowania przedszkolaków jest pomaganie im w poznaniu Pana Boga i stworzonego przez Niego świata. Katecheza ma doprowadzić do religijnego ustosunkowania się do wszystkiego co otacza przedszkolaka. Dlatego zadaniem katechetów jest ukazywanie Boga jako Stwórcy pięknego świata i wszystkiego tego, co szlachetne i piękne. Należy wyjaśniać, dlaczego ważny jest Kościół, modlitwa, bycie dobrym człowiekiem, troska o świat, a więc innych ludzi i zwierzęta. Należy pamiętać, że wszystkie przekazywane treści muszą być przedstawiane w sposób przejrzysty, jasny i obrazowy. Jednocześnie katecheza powinna odpowiadać na naturalną potrzebę ruchu dzieci. Katechizacja dzieci w wieku przedszkolnym wymaga stosowania różnych metod. Katecheta powinien zainteresować dzieci omawianymi tematami, pobudzić ich do myślenia i aktywnego udziału w zajęciach. W tym celu powinien dobierać takie formy i metody, które będą uczniów motywowały, ożywiały wewnętrznie, a tym samym umożliwiały coraz bliższy kontakt z Bogiem. Bogactwo celów i zadań katechetycznych domaga się również bogactwa metodycznego.

²⁶ Por. A. Sz wajcok, *Zabawa w katechezie...*, jw.; H. Wistuba, *wychowanie religijne małego dziecka w rodzinie*, w: *Wychowanie w rodzinie chrześcijańskiej*, red. E. Adamski, Kraków 1991, s. 203; H. Hanseman, *Wychowanie religijne*, Warszawa 1988, s. 150-151.

²⁷ H. Borsuk, *Metody pedagogiki zabawy w pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym...*

²⁸ Por. P. Duksa, *Strategie...*, s. 152; S. Łabędowicz, *Metody pracy z tekstem...*, s. 98.

²⁹ Por. A. Piechocka-Miszel, *Religia...*, jw.

Nie istnieje metoda uniwersalna, którą można stosować wszędzie. Nie należy również stosować jakiejś nowej, oryginalnej metody bez skorelowania jej z celem, treścią i adresatami katechezy. Wielość i różnorodność metod wymaga odpowiedniego powiązania ich z całą strukturą wewnętrzną katechezy, co przyczyni się do jej zdynamiczowania i jedności działania³⁰.

³⁰ Por. P. Duksa, *Strategie...*, s. 126-138.